

До
Научното жури
при СУ „Св. Кл. Охридски”
гр. София

СТАНОВИЩЕ

**от доц. д-р Райна Московска Койчева,
научна специалност “Трудово право и общественно осигуряване”,
ЮФ на УНСС, гр. София**

определена със заповед № 38-335/20.05.2016 г. на ректора на СУ за член на
научното жури за присъждане на образователна и научна степен „доктор”
на Атлиана Георгиева Милева,
по научно направление 3.6 „Право”,
научна специалност 05.05.10 „Трудово право и общественно осигуряване”
въз основа на дисертационен труд на тема „Осигурителни правоотношения
по задължителното здравно осигуряване”

Уважаеми членове на научното жури,

След като се запознах с дисертационния труд на докторант Атлиана Милева
мога да заявя, че той отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 ЗРАСРБ - да съдържа
научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в
науката и да показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по
съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания.
Става въпрос за един сериозен и задълбочен научен труд в обем от 263 страници, с
над 300 бележки под линия, със значително количество използвана литература на
четири езика, с множество позовавания на съдебната практика. Това са само
външните параметри, които сочат на задълбоченост на труда, но този извод се
потвърждава и от неговото съдържание – материята е разгледана всестранно и

детайлно, а научните тези са добре аргументирани и обосновани, подкрепени с цитираната литература и съдебна практика.

Докторант Атлиана Милева е представила и седем научни публикации по темата на дисертацията, което показва нейния научен интерес към тази тема от 2008 г. насам.

По-конкретно дисертационният труд на докторант Атлиана Милева се характеризира със следните **научни достойнства**:

На първо място той се отличава с актуалност на предмета поради същественото значение на здравното осигуряване за българското общество от една страна, а от друга – поради съществуващите теоретични и практически проблеми при реализацията на конституционноустановеното право на здравно осигуряване.

На второ място дисертационният труд се отличава и с научна новост, поради това, че в нашата литература липсва цялостно теоретично изследване върху здравноосигурителните правоотношения. При това следва да се отбележи, че дисертационният труд има не само теоретична стойност, но и голямо практическо значение, тъй като разглежда детайлно конкретните права и задължения на страните по здравноосигурителните правоотношения, което би могло да бъде от полза за правилното тълкуване и прилагане на нормативната уредба, както и за нейното усъвършенстване чрез евентуалното възприемане от законодателя на предложенията de lege ferenda.

Прави впечатление, че дисертационният труд е написан на висок юридически стил, но в същото време ясно и разбираемо. Чете се с лекота и увлечение, независимо от тежкия административноправен характер на материята. Рядко се среща автор, особено млад автор, с такъв добър юридически стил.

Друго предимство на труда е, че той е изключително добре систематизиран.

Едно от най-важните достойнства на дисертационния труд са изводите, които докторантката прави въз основа на действащата нормативна уредба, както и предложенията de lege ferenda за бъдещото ѝ усъвършенстване, които като цяло са добре обосновани и целесъобразни.

Бих могла да посоча **някои от конкретните научни приноси** на дисертационния труд, а именно:

1/ анализът на правния характер на Националния рамков договор (с. 72), както и основателната и добре аргументирана критика на легалната дефиниция на Националния рамков договор в чл. 4а ЗЗО (с.61-62, под линия). Единствената ми забележка тук е, че тази критика, како и нейното аргументиране би следвало да намерят място в основния текст на дисертационния труд, а не в бележките под линия;

2/ извеждането на общото понятие за осигурително правоотношение по задължителното здравно осигуряване (с.66 и сл.);

3/ разграничението на осигурително правоотношение по задължителното здравно осигуряване от други близки правоотношения – от правоотношенията по социалното осигуряване, от правоотношенията по доброволното здравно осигуряване, от застрахователните правоотношения и от тези по оказване на медицинска помощ по Закона за здравето без насрещна имуществена престация от лицето (с. 73-81);

4/ видовото групиране на здравноосигурителните правоотношения на същински и съпътстващи или подпомагащи;

5/ предложението de lege ferenda събирането на осигурителните вноски и контрола върху тази дейност да бъдат възложени на НЗОК (с. 98);

6/ изложената на с. 99 и сл. напълно основателна критика на възприетата от законодателя в ЗЗО терминология, която се отличава от терминологията по КСО (НЗОК е наречена „осигурител”, вместо осигурителен орган, какъвто е, а осигурителят е наречен „осигуряващ” или „ведомство”);

7/ едно от най-интересните предложения de lege ferenda е това, за приемането на общ осигурителен кодекс, който да включва както социалното, така и здравното осигуряване (с. 116). Принципно подкрепям тази идея, защото една такава кодификация би дала възможност за по-добра систематизация и избягване на несъответствията, като например посоченото по-горе несъответствие в легалните определения на понятието „осигурител”. Освен това би се постигнала законодателна икономия чрез извеждането пред скоби на общите въпроси на осигурителните правоотношения;

8/ добре обосновано е предложението de lege ferenda при незаконно уволнение осигурителят да заплаща не само осигурителните вноски, но и здравноосигурителните вноски, които са за негова сметка (с. 122);

9/ резонно и аргументирано е и предложението за отчитане на личния принос и диференциация на правата на здравноосигурените лица в зависимост от участието им в набирането на средства по задължителното здравно осигуряване (с. 187);

10/ принос на дисертационния труд е и разграничението между болестта като риск по социалното осигуряване и болестта като риск по здравното осигуряване, направено на с. 193-194 и др.

Към докторант Атлиана Милева могат да бъдат отправени и някои **критични бележки и препоръки** по отношение на представения дисертационен труд:

1/ не бих могла да се съглася с изказаното от докторант Атлиана Милева становище, че осигурителното правоотношение по задължителното здравно осигуряване е сложно съставно правоотношение, което се състои от две относително обособени осигурителни правоотношения, които са взаимно свързани (с. 66). Смятам, че правото на здравно осигуряване се реализира чрез система от две отделни правоотношения, които макар и взаимно свързани, си остават отделни, с различни страни и различно съдържание (права и задължения), а не съставляват едно единствено сложно правоотношение;

2/ възприетото от докторант Атлиана Милева неправилно разбиране за наличието на едно сложно съставно правоотношение се отразява по-нататък и върху анализа на правните характеристики на тези правоотношения (с. 68-73), при който, поради стремежа си за обобщение, тя пропуска една от важните характеристики на правоотношението между здравноосигурителния орган и здравноосигуреното лице, а именно – неговата алеаторност;

3/ на с. 82-83 докторант Атлиана Милева излага становищата на различни автори, изказвани в нашата правна литература относно видовете здравноосигурителни правоотношения. Тя обаче се ограничава само с кратко

изложение на тези становища, без да посочи аргументите към всяко от тях, нито кое от тях възприема и кое – не и защо;

4/ макар като цяло стилът да е добър, както стана дума по-горе, на някои места той е ненужно утежнен от желанието за постигане на максимална изчерпателност в рамките на едно изречение. В резултат се получават дълги и тромави изречения (напр. на с. 85, предпосл. абзац и др.). Ако на тези места докторант Милева се постарее да опрости изказа си, стилът на дисертацията би се подобрил още повече;

5/ заключението е твърде кратко и обобщено. Смятам, че би било добре в него да намерят място всички основни изводи, до които докторант Атлиана Милева е стигнала в хода на изследването, както и направените предложения *de lege ferenda*.

Разбира се, посочените критични бележки и препоръки не биха могли да се отразят на общата положителна оценка на труда, нито да омаловажат неговите научни достойнства. Както вече отбелязах, става дума за един задълбочен научен труд, с ценни приноси в осигурителноправната доктрина.

В заключение считам, че дисертационният труд на докторант Атлиана Милева представлява оригинално съчинение с приносен характер. Той в пълна степен отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 ЗРАСРБ и показва, че тя притежава задълбочени теоретични знания в областта на осигурителното право и на правото въобще, както и способности за самостоятелни научни изследвания.

С оглед на гореизложеното предлагам на уважаемото научно жури да вземе решение, с което да присъди на Атлиана Георгиева Милева образователната и научна степен „доктор”.

11.08. 2016 г.

град София

.....

доц. д-р Райна Койчева